

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 30. RUJNA 2011. - BROJ 46-47

Novi srednjoškolci

IZDVAJAMO:

**TEMA: Prerano
odrastanje
djevojčica – 4-5**

**SPORT: Sara Žu-
rovski, kuglaši-
ca – 6**

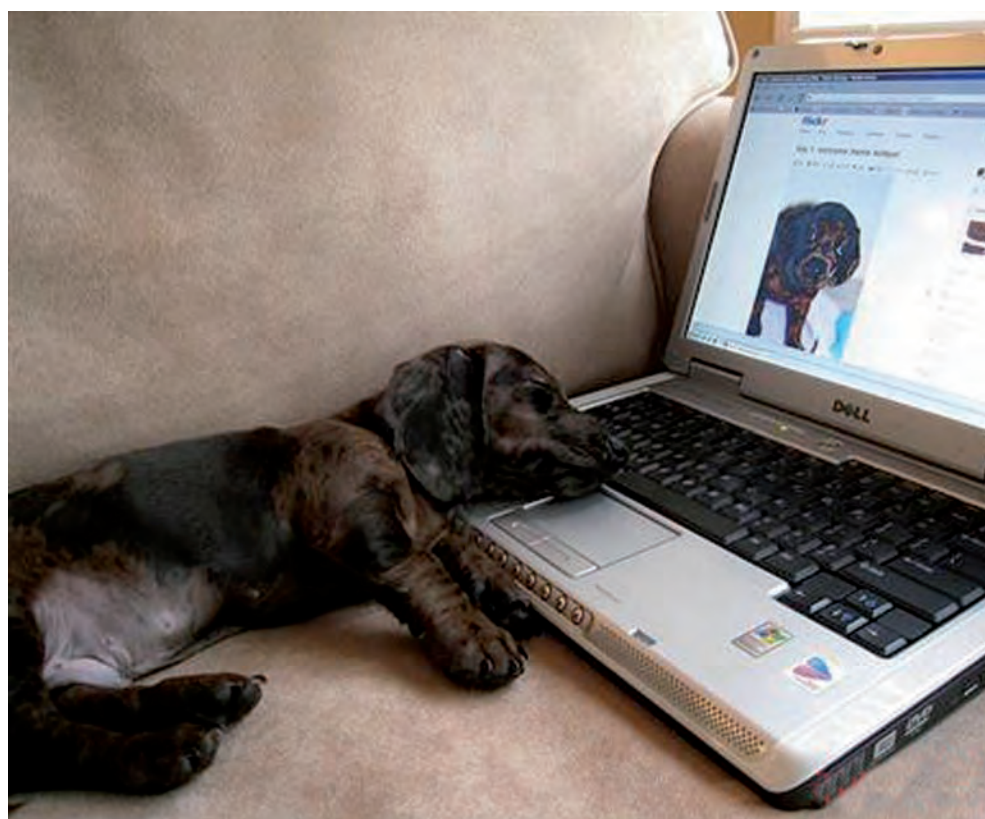
**INTERVJU: TS
Klasovi – 7**

**REPORTAŽA: Pismo
iz New Yorka – 10-11**

FOTO MJESECA

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Marija Mukić,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Katarina Vasiljčuk

Redaktura:

Zvonimir Perušić

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Zoran Vukmanov Šimokov, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu

Tajništva za informiranje

Autonomne Pokrajine Vojvodine,

kao i uz povremenu potporu

Pokrajinskog tajništva

za kulturu i Ministarstva

kulture Republike Srbije

D. B. P.

Znamo, počela je škola

Dragi tinejdžeri i oni nešto stariji, nakon gotovo dvomjesečne stanke, evo nas opet. Kako mi nismo zaboravili da trebamo izaći, tako se nadamo da i vi niste zaboravili na nas. Pred vama je dvobroj našeg mjesečnika za kolovoz i rujan. Da, rujan. Znamo, počela je škola. Zato na naslovnoj i zadnjoj stranici donosimo fotose novih hrvatskih odjela u Gimnaziji i srednjoj Politehničkoj školi u Subotici. Početak nove školske i vjeronaučne godine obilježen je i svetim misama za učenike u Subotici i Srijemskoj Mitrovici. Znamo da vam nije lako s odmora baciti se na učenje. Još ako se doda i to da je vani (manje-više) vrijeme nalik ljetnom, ne sumnjamo da vam se boravak u učionicama čini teškim. No, to je realnost koja ima i svojih pozitivnih strana. Stjecanje odgovornosti i razvijanje radnih navika koristit će vam kako sada, tako i tijekom daljnjega života.

Iako još ne zadugo, lufta imaju još studenti kojima predavanja počinju u listopadu, kada će početi i padati lišće. Dani će biti sve kraći i hladniji, zato koristite svaku prigodu za (aktivni) boravak na otvorenom, upijajući zrake sunca i udišući svjež zrak.

A i suradnici Kužiša su se odmarali tijekom ljeta, i teškom sam ih mukom natjerao na rad. No, ipak se nadamo da se u ovom broju ima što za pročitati. Među ostalim, donosimo tekst o preuranjenom odrastanju djevojaka u današnje vrijeme; ekskluzivnu priču iz New Yorka; razgovarali smo s mladim tamburaškim sastavom »Klasovi« iz Subotice... Ima malo sporta, vijesti iz svijeta popularne kulture, tehnologije i znanosti kao i najava koncerata. Za one koji su skloniji literarnom izražavanju, pravljenu filmova ili koji bi željeli volontirati u inozemstvu, donosimo i nekoliko natječaja (da ne bude poslije, kao niste znali...) Tu je po običaju i poster, ovoga puta Danijele Martinović.

Da budemo sadržajniji i bolji, možete utjecati i vi sami, pišući tekstove i šaljući ih na redakcijski e-mail (kuzis07@gmail.com). Pišite nam o tomu što volite, što vas tišti... Možete i o vašim drugarima i drugaricama iz odjela koji se uspješno bave nekim sportom, ili imaju sklonosti ka nekoj od umjetnosti (glazba, likovnost, film...), ili pak imaju neki zanimljiv hobi. Mi čekamo.

PRERANO ODRASTANJE

Mlade starice

Piše: Željka Zelić

Slika 1. – Djevojka od šesnaest godina svaki dan u 6,30 kreće u školu. Rujan je, vrijeme je zahladnjelo, oblači traperice i vesticu, oko lakta ruke stavlja veliku narančastu, trenutačno vrlo »in« torbu, obuva visoke gležnjače i polako izlazi iz stana. Brzim koracima pokušava stići na vrijeme jer već kasni, ali joj to baš i ne uspijeva jer je na previsokim petama. Usput susreće mladu djevojku od tridesetak godina koja gotovo ne može vjerovati svojim očima i koja se usput pita je li dotična krenula na posao ili u školu? Ovo prvo je malo vjerojatno, drugo sasvim izvjesno. Je li moguće? Njen frapantni pogled slijede i dvije srednjoškolke odjevene u traperice i tenisice, i po njihovim izrazima lica vidi se kako ne mogu vjerovati da je njihova vršnjakinja u 7 sati izjutra odjevena kao za večernji izlazak.

Slika 2. – Subotnja je večer. Djevojka od petnaest godina sprema se krenuti u večernji izlazak. Na lice stavlja puder, korektor, sjenilo, ajlajner, maskaru, rumenilo, ruž i sjajilo. Odijeva suknju nešto iznad koljena, vesticu i balerinke, uzima osrednju torbu i kreće se pozdraviti s roditeljima. Upozoravaju je da se najkasnije do 1 sat iza ponoći mora vratiti doma. Vani je čeka taksist, govori mu kamo da ju vozi. Poslije desetak minuta stižu na odredište i taksist, budući da je djevojka sjedila na zadnjem sjedalu, očekuje novac za obavljenju vožnju. Međutim, ona ga istom moli da malo pričeka, na što on sliježe ramenima. Ipak, na retrovizoru ugleda prizor, ne mogavši povjerovati u ono što upravo vidi, da se djevojka preodijeva. Kad je završila, uredno mu je platila vožnju i lagodno izašla iz auta. Imao je što i vidjeti. Preodjenula se u ekstremno kratku suknju, dekolitiranu usku srebrnu majicu, obula je visoke potpetice, pokupila dugu kosu u visok rep i krenula ponosna u grad. Cijeli svijet je sada njen!

Gore opisane situacije nisu tek plod mašte moje malenkosti, već istinita iskustva dvoje Subotičana, naših sugrađana, ali isto tako nerijetko viđen prizor na našim ulicama. Pedagozi i sociolozi svakako imaju možda najbolji uvid u stvarno stanje, budući da se svakodnevno susreću s generacijom koja, nažalost, prebrzo odrasta i što je još gore, ugleda se na pogrešne idole. Ako malo bolje zapazimo, u većini današnjih kafića i diskoteka puno je čak i osnovaca, tu svakako mislim na sedmi i osmi razred, koji bez roditeljskoga nadzora ostaju do kasno u noć na mjestima koja im nisu primjerena, tiskajući se sa svojim vršnjacima, ali i onim puno starijima, u zadimljenim prostorima. Mnogi roditelji, pretpostavimo kao i roditelji djevojčice iz drugoga slučaja, ne znaju u kakvom im se društvu kreću kćeri i sinovi, niti mogu (neki ne stignu) kontrolirati njihovo ponašanje, pa čak ni odijevanje, jer danas eto i taksi može poslužiti kao mjesto za preodjenući se. Doma je ostavljena pozitivna slika, u gradu se već postaje netko drugi.

Možemo li pred ovim fenomenom prebrzog odrastanja današnjih generacija tek tako zatvoriti oči i postoji li uopće rješenje za tu problematiku, svakako je tema prvenstveno za obrazovne institucije, ali također ukazuje da su vrijednosti u današnjih mladih uvelike narušene i da roditelji jednostavno vode neprestanu bitku s vremenom koje bi željeli, a zbog sve bržega tempa života ne uspijevaju posvetiti svojoj djeci, te postaju gubitnici u toj surovij utrci.

Čini se da je cijeloj ovoj situaciji umnogome doprinijela i sama »klima« u današnjem društvu, kada je mladima na raspolaganju sve manje kvalitetnih kulturnih ili pak sportskih događaja, sve se pravda nedostatkom novca, pa mladima uzor postaje »Grand parada« i njima slični, od kojih malo što dobrog mogu vidjeti, a još manje naučiti. Ne čudi onda što djevojka od šesnaest godina

smatra da je sasvim prirodno u 6,30 izjutra biti »sređena« tako da čovjek ne zna je li možda upravo stigla iz noćnog izlaska pa se nije stigla preodjenuti za školu, ili je izgubila pojam o vremenu. Nažalost, s naslovnica vodećih magazina za teenagere, ali i mnogih drugih koji nisu vrijedni spomena, smiješe se mršave djevojke, profesionalno našminkane, koje djevojkama (i djevojčicama) nameću sve više kompleksa, zbog čega je sve više anoreksičnih djevojaka, ali i bulimičnih, tj. onih koje imaju neki od poremećaja u prehrani.

Gdje je granica dobroga ukusa?

Mnogi stranci, kad posjete našu zemlju, nerijetko ostaju zatečeni količinom šminke na licima naših žena, nedostatkom prirodnosti i ležernosti u svakodnevnoj komunikaciji i odijevanju (i kod muškaraca), savršenim »outfitom« u sred bijela dana, opsjednutošću »brendovima« i »markama«, što je zapravo odraz zemalja u tranziciji i siromaštva na svim razinama. Jer posjedovanje određene marke jamči nam u društvu određeni položaj! Razumljivo je da je svakomu potreban period traženja, ispitivanja vlastitih granica, eksperimentiranja... To je jedini put da čovjek otkrije što mu paše, gdje vidi svoje mjesto pod zvijezdama. Ali, žalosno je da sve više djevojaka postaju pokretne reklame određenoga brenda, sve nekako slične jedna na drugu: duge peglane kose s kratkim, po mogućnosti ravnim šiškama, traperice, uska majica, visoke štikle, dekoltei i prekratke suknje, mala clutch ili velika torba, prejaki parfemi koji se osjete kilometrima... Malo je onih koji shvaćaju da dekolte i kratka suknja ne idu skupa, da su trenirka i kompletna šminka nespojive, da plišana haljina nije za školu i posao i da satenska haljina nije za dan već za večer, da je manje ustvari više... Nema nekog osobnog pečata, malo je

istaknute prirodne ljepote (a svaka je žena lijepa, samo je važno istaknuti prednosti, a sakriti mane), čast iznimkama. Nedavno sam sjedeći u subotu navečer u jednom od subotičkih kafića pokušala u »moru« sređenih djevojaka i žena pronaći jednu koja bi mi zapala za oko zbog osobnosti, načina na koji hoda ili nosi ono što je odjenula, a da se iz zrakoplova ne vidi da je provela pet sati pred zrcalom. Nažalost, zaključila sam da danas mnoge žene, ali i muškarce nosi odjeća, a ne oni odjeću...

Kako uživati u svojim godinama?!

»Dobro se sjećam da sam, kad sam punila 18 godina, pomislila u sebi kako bih već voljela imati preko dvadeset, steći određenu zrelost, žalila sam što vrijeme tako sporo prolazi, želeći što prije odrasti, početi raditi, nositi visoke potpetice... Ali, neke se stepenice jednostavno ne mogu prijeći tek tako. Onda sam otišla na studij, dane sam provodila na fakultetu, družeći se s prijateljima, posjećujući kulturne manifestacije, čitajući knjige i slušajući pametne ljude, gradeći svoj mali unutarnji svijet, a ne tek vanjštinu. Potpetice o kojima sam sanjala nosila sam tek ponekad, vrijeme (čitaj godine) je prolazilo i dok sam se okrenula, oni snovi koje sam sanjala kad sam imala 18 godina, odjednom su postali stvarnost. Prve, istina sitne bore su se pojavile oko očiju, ali ja sam danas sretna zbog njih jer daju pečat mojem licu. I nije mi žao što sam najljepše godine provela bez gomile šminke, što kosu nisam počela bojiti s 15-16 godina, što nisam držala restriktivne dijete. Svoj sam stil gradila i otkrivala godinama, bilo je tu i eksperimentiranja i pogrešnih odluka, ali danas točno znam što volim, a što ne, što mi dobro stoji a što ne. Ne podnosim neudobnu odjeću i groznim se kad vidim ljude kojima odjeća postaje oklop, u kojoj se ne osjećaju dobro. Užasavam se i onih koji kopiraju jedni druge, volim biti posebna i ne smatram da u tome ima nešto loše. Štoviše, kopija nekoga je uvijek kopija i nikada nije original. A ja želim biti original, ne tek bližeda kopija nekoga. Danas, u tridesetima, ne čekam da dođu četrdesete ili pedesete, ne želim preskakati pojedine faze života, već se radujem svakom darovanom danu. Više šjećem, manje sjedim ili se vozim autom, manje vremena provodim pred ogledalom nego kad sam imala dvadeset... I sve je to normalno. Željela bih vam poručiti da više ulažete u sebe i svoje znanje, malo manje na vanjštinu. Ne pokušavajte biti netko drugi, nego slušajte i slijedite unutarnje poticaje. Godine brzo prolaze, iako se čini da je drukčije, i nemojte dopustiti da prebrzo ostarite, da već s trideset godina postanete mlade starice koje su sve probale i kojima više ništa nije novo. Monotonija je gadna stvar.«

Ovako govori tridesetogodišnjakinja koja je prošla sve ono što prolaze i današnje generacije. Paradoksalno je da današnje djevojke žele što prije postati žene, dok se one u zrelim godinama sve češće u javnosti pojavljuju kao odrasle djevojčice, uz neizostavne količine ubrizganog botoksa i različitih filera koji peglaju bore.

Poznata glumica i jedna od »ikona stila«, Audrey Hepburn, davno je rekla, a to će vam se u ovom trenutku možda učiniti kao kliše: »Ljepota žene nije u njenoj vanjšтини, nego se prava ljepota žene očituje u njenoj duši. To je pažnja koju ona nesebično pruža, ljubav koju ona pokazuje. Ljepota žene se povećava kako godine prolaze.« Zvuči nelogično, ali vjerujte, istina je!

SARA ŽUROVSKI, SREDNJOŠKOLKA IZ SRIJEMSKE MITROVICE

Uspješna kuglašica

Premda je kuglanje uglavnom »muški« sport, sve više djevojaka ga trenira i postiže zavidne rezultate

Sara Žurovski je učenica drugog razreda medicinske škole i svoje sportske uspjehe postiže u malo neobičnom sportu za djevojke – kuglanju. Kuglanje je počela trenirati prije četiri godine.

»Sasvim sam slučajno upoznala taj sport i poslije nekoliko treninga lako sam ga zavoljela. Sad za vrijeme škole ne treniram često – dva puta tjedno, ali kad sam bila na ferijama treninzi su bili intenzivniji – skoro svaki dan. Treninge imam u Rumi zbog toga što se naša kuglana u Mitrovici renovira. Da bi se trenirao ovaj sport potrebni su velika volja i želja, zbog toga što nije tako popularan, jer se tek sad počinje odvajati od onih rekreativnih sportova koji su služili samo za zabavu. Kuglanje nije olimpijski sport, jer nema puno zainteresira-

nih. Zato ne postoje članarine i neki posebni uvjeti, važno je samo redovito trenirati. Natjecanja se u posljednje vrijeme sve češće organiziraju i besplatna su. Konkurencija nije velika, ali mogu reći da ima dosta dobrih igrača«, kaže naša sugovornica.

Što te je privuklo ovom sportu rezerviranom uglavnom za dečke?

Ono što me je još više motiviralo da se posvetim ovom sportu u što većoj mjeri jesu ljetni kampovi. Tamo dolaze moji vršnjaci iz cijele Srbije koji se također bave kuglanjem. Druženje je uvijek nezaboravno. Time su nas naši treneri i motivirali da treniramo, onaj tko pokaže dobre rezultate ide u kamp. Premda je kuglanje »muški« sport, sve više djevojaka ga trenira i postiže zavidne rezultate.

Koje bi uspjehe na natjecanjima izdvojila?

Prvi put sam svoje umijeće pokazala u Subotici kada sam osvojila prvo mjesto s 534 oborena čunja. To je bio veliki uspjeh za mene i od tada se počinju nizati moje pobjede. Imam pet pehara i 13 medalja. Planiram se i dalje natjecati i nadam se da ću imati uspjeha.

Osim kuglanja, bavila si se i streljaštvom?

Streljaštvo sam počela trenirati u trećem razredu osnovne škole i trenirala sam ga od trećeg do sedmog razreda. Ovdje nisam nešto puno osvajala medalja, vjerojatno zato što sam bila mala i nisam dovoljno »sazrela« za uspjehe na natjecanjima. Imam samo diplomu za treće mjesto u Vojvodini. Kada sam upoznala kuglanje i krenula s treninzima, natjecanja iz kuglanja

i streljaštva su se počela poklapati. Treninzi su se također počeli preklapati, pošto su obično subotom i nedjeljom. Iz tih sam se razloga morala odlučiti koji ću sport nastaviti trenirati. Poslije dužeg razmišljanja odlučila sam nastaviti s kuglanjem, a streljaštvo sam poslije četiri godine treniranja napustila.

Imaš li pokraj sporta i škole, vremena za neke druge aktivnosti?

Škola i treninzi oduzimaju dosta vremena, ali uvijek nađem vrijeme za druženje i neke druge aktivnosti. Htjela bih spomenuti kako redovito idem na folklor – hrvatski i ukrajinski. Često imamo nastupe i putujemo. Volim ići na folklor, jer volim narodne plesove, nošnje i običaje.

Dario Španović

PREDSTAVLJAMO: TS KLASOVI IZ SUBOTICE

Trudimo se da nam repertoar bude što raznovrsniji

Od značajnijih nastupa izdvajaju nastup s Garavim sokakom i, naravno, njihov prvi samostalni koncert održan ove godine

Vjerojatno ste čuli za mladi tamburaški sastav »Klasovi«. Nastali su još prije nešto više od četiri godine, ali su se ozbiljnije afirmirali u proteklih godinu i pol, dvije, okrunivši uloženi trud prvim samostalnim koncertom koji su održali u travnju ove godine. Broj članova se mijenjao, kao i sami članovi. Trenutačno ih je sedmero i to su: Petar Skenderović – basprim 1 i vokal, Oliver Kovač – basprim 2, Miran Tikvicki – prim, Daniel Dulić – basprim, Nemanja Temunović – bas, Nemanja Mandarić – basprim i najmlađi član Matija Temunović – basprim 2.

Kužiš je popričao s voditeljem sastava Miranom Tikvickim i saznao neke detalje vezane za njihov rad.

Kako ste došli na ideju da оформite sastav?

Na ideju smo došli svi skupa dok smo čekali svoj red na nastupu. Pratili smo folklorashe i pričali smo o tome kako bi se mogli okupiti, početi učiti pjesme i možda zaraditi nešto sebi za džeparac. Tako smo se dogovorili, jedino nismo imali kontraša, dogovor je pao da Daniel počne svirati kontru za potrebe sastava.

Izabrali ste ime Klasovi, zbog čega?

Bilo je svakakvih prijedloga za ime i bilo je jako teško složiti se oko nekog imena. Na kraju smo se složili oko imena Kla-

sovi, zato jer je najviše bilo vezano za tamburu, tamburašku glazbu i naš kraj.

Gdje ste dosad nastupali i koje biste nastupe izdvojili?

Od značajnijih nastupa izdvajamo nastup s Garavim soka-

Glavni uzor su nam Najbolji hrvatski tamburaši, tj. nekađasnji Zlatni dukati. Naravno da su tu i subotički sastavi, primjerice ansambl Hajo ili Biseri. **Koju vrstu glazbe privatno slušate?**

mo neku omiljenu. Sve volimo svirati.

Daljnji planovi?

Jedan od planova smo ispunili, a to je bio naš prvi samostalni koncert. Trenutačno smo zauzeti školom i angažmanom

kom i, naravno, naš samostalni koncert. Nastupali smo na raznim prelima, na tamburaškoj večeri u sklopu Dužijance.

Kako su vas prihvatili stariji tamburaški sastavi?

Stariji tamburaši su nas dobro prihvatili, ako nam je potrebna pomoć priskoče i pomognu nam. Daju nam savjete, kad smo dobri pohvale nas i to nam puno znači.

Koji tamburaški sastav vam je uzor?

Uglavnom slušamo tamburašku glazbu, to nam je primarno, ali slušamo i ostalo, poput ex-Yu rocka, koji također pokušavamo obraditi na tamburama. Trudimo se da nam repertoar bude što raznovrsniji.

Imate li autorskih skladbi?

Nažalost, još nemamo autorskih pjesama, ali se trudimo da ih u skorije vrijeme bude. **Koju pjesmu kao sastav najviše volite svirati?**

Svatko ima neku svoju, nema-

u orkestru. No, ideja uvijek ima. Ne planiramo ni jedan skoriji samostalan nastup, ali svi članovi sastava su također i članovi festivalskog orkestra udruge Festival bunjevački pisača. A s orkestrom nastupamo upravo večeras (30. rujna) na spomenutom festivalu koji se održava u Dvorani sportova. I još za kraj da dodam, možete nas pratiti preko facebooka – samo utipkajte TS Klasovi.

A. Sudarević

DNEVNIK JEDNE TINEJDŽERICE

Fake!

Pozdrav svima! Ljeto je prošlo... jesen je već uzela maha. Nadam se da ste se svi lijepo proveli, bili negdje na moru, dobili brončani ten i da ste spremni za nove radne pobjede! Već dva, tri tjedna sjedimo u školskim klupama, neki još uvijek nisu nazočni duhom, već samo fizički, ali naravno, sve je za ljude. Pogotovo za nas mlade, treba iskoristiti najbolje godine. No, škola jest bitna pa treba »nagaziti« odmah na početku. Ovog puta ne bih pisala o klasičnoj temi, o poznoj jeseni, lišću i stilu oblačenja koji nam je već dobro poznat za ovo godišnje doba... I da ne zaboravim školske obveze od kojih nam se na sam spomen već diže kosa na glavi. Ponavljati se svake godine poput papige nije niti zabavno niti od neke koristi.

Zato bih ovaj put posvetila posebnu pažnju temi koja bi trebala relaksirati i skrenuti vam misli od škole. Riječ je o trendu koji je prilično popularan u našim krajevima. »Sindrom« od kojeg su oboljele djevojke i koji nije neizlječiv (ima spasa), ali zato može dugo biti prisutan. Ne. Nije nikakva bolest u pitanju, ali se možeš kao prolaznik na ulici naježiti kad susrećeš upravo takav slučaj. Dijagnoza: »Fake«.

Torbe

Nije to ništa strašno, kao što rekoh... sve je za ljude. Ali, ljudi! Koliko ste puta, dok ste bili u nekoj laganoj šetnjici kroz grad, susreli mladu djevojku, po mogućnosti i procjeni da ide u srednju školu, da nosi lažnjak torbu? Torbe su najveći lanci »fake« proizvodnje i upravo na njima se može vidjeti jesu li original ili lažnjak. »Louis Vuitton«, »Gucci«, »Prada«, »Fendi«. To su jedne od prestižnih talijanskih marki koje se smatraju svjetskim brendovima i original torbe su po cijeni (ako imate sreće uhvatiti najveće sniženje) od 500 pa sve do par tisuća eura. Svi maštaju o takvim torbama... tko ne bi želio posjedovati ih u svom ormaru?! Ali, kada bi ih netko ovdje imao, čuvao bi ih k'o oči u glavi. To je čitavo jedno malo bogatstvo za koje ljudi skupljaju mjesecima, godinama od plaće kako bi sebi priuštili. Govorim za stanovništvo u globalu. Naravno da postoje klase ljudi i kod nas koje su izgradile takav životni stil. Ali, kad se uzme u obzir jedan grad u prosjeku... Rezultati statističkih istraživanja se ne bi baš osmijehivali kad bi se znao točan postotak tih imućnih ljudi. Dapače, naša ekonomska situacija u državi i okolini je poprilično žalosna.

Ali nije to bit. Nije ni razlog za kupovinu lažnjaka! Kod nas su otvoreni butici u kojima se brendirane torbe, kaiševi, kao i šalovi prodaju po vrlo povoljnim cijenama. To jednostavno ne može biti original. Kako bi se njima uopće isplatilo kupiti puno torbi po enormnim cijenama (oznojiš se u momentu kad vidiš cifru), a da kod kuće prodaju po najnižim mogućim cijenama? Neisplativo. Jednostavna računica.

No, postoji još jedan problem u današnjici... Uopće nije bitna kvaliteta, već estetika. Najkvalitetnija kožna torba ima visoku cijenu jer upravo klijentela koja kupuje takvu vrstu aksesoara živi na visokoj nozi i oblači se po ljestvici A klase. Ta ista torba nije toliko privlačna omladini, poput imitacije »Gucci« torbe koja ima kompaktni oblik, praktična je, lakirana i odlično izgleda. A da ne pričamo o smiješnoj cijeni. Kad se sve uzme u obzir, poklapaju se kockice. Razumljivo je zašto »ide« prodaja buticima s povoljnim cijenama.

Ali točno možeš primijetiti držanje dotične osobe. Bez razmišljanja može i vući tu torbu. Ako se približiš, možeš vidjeti da je malo i pokidana na rubovima. Dotična se ne nervira. Dijagnoza: »Fake torba!«

Životni stil

Nisu samo torbe danas jedini »lažnjaci«. Bar da su jedine... Trend koji je također zastupljen kod nas su upravo lažni ten, lažna kosa, lažna usta, i već dugopostojeći trend – silikon!

Nekada je djevojka s aristokratskim bijelim tenom bila pojam. Crna kosa, zelene oči, bijeli ten. Savršena kombinacija! Danas, skoro da ne možeš susresti takvu djevojku. To je rijetkost. Ali takva djevojka, i kad bi je susreli, više nas ne bi tako dojmila, jer bi bila u potpunosti neprimjetna, pogotovo kad bi ju susreli pod ruku s prijateljicom »čokoladnog« tena, s ekstenzijama u kosi, kolagenom u usnama, obojenom kosom i dubokim dekolteom na haljini koji pokazuje savršen rad doktora plastičara. Možda malo karikiram, ali postoji veliki broj ovakvih djevojaka. Lijepo ili ne? Ukusi su različiti i zlatno je pravilo – o ukusima se ne raspravlja. Samo jedna činjenica... Za djevojku koja danas upravo tako izgleda, sva sređena od glave do pete, važi da brine o sebi, što bi trebalo biti pozitivna osobina. Njega jest bitna i to vrlo, ali prije nego što su solariji postali toliko popularni, u vrijeme kad ih još nije bilo, jednostavnost se najviše cijenila. Svatko od nas ima neke fizičke mane koje se mogu ili ukloniti ili sakriti kako ne bi bile vidljive na prvi pogled, tj upadljive. Lijepo je kad djevojka brine o svom tijelu i uopće misli na prvi dojam, ali

nikako ne smije dozvoliti sebi da pretjera, jer će doći na glas da je poput barbika. Možda će to njoj imponirati, ali ti komentari koji su joj prethodno upućeni nisu bili u nekom pozitivnom kontekstu. Zar ne postoji još jedno zlatno pravilo – manje je više? Jednostavnost bi se opet mogla progurati na svjetlo dana, jer kad se pogleda... koliko se izgubi sati u salonima ljepote? Sati, i sati, i novci utrošeni.

Kad bi mogli samo pogledati sebe u zrcalo i uvidjeti koliko smo samo lijepi ovako bez dodataka i kad bi zavoljeli sebe upravo takve – svijet bi bio jedno bolje mjesto!

Izbacimo fake iz navike. Svatko je od nas (moramo si priznati!) imao bar jednom fazu u kojoj si je kupio neki lažnjak ili je sa životnim navikama skoro krenuo u drugu krajnost. Opet branimo sebe i svoj stav - sve je za ljude. Hej, pa i moja plava kosa nije prirodno plava. No, trudim se da ne bude poput perike od klauna, već da ima neki prirodni sjaj. Kupimo si lijepu tašku i po pristojnoj cijeni, samo nek' ne bude lažnjak koji se iz zrakoplova može prepoznati! Prirodnost, jednostavnost, klasika. Sve teži eleganciji i glamuru. Potrudite se i vi, i neka i vaše zlatno pravilo od danas postane »manje je više«.

Donna Diana Prčić

PRIČA O LOREDANU, AVANTURISTU IZ ŠVICARSKÉ

Ferije na biciklu

Dok većina odmor vezuje za odlazak na more ili neko kontinentalno mjesto, ima i onih koji to vrijeme provode »na putu«. Naime, 22-ogodišnji dečko hrvatskog podrijetla po imenu Loredan, inače rođen u Genevi, riješio je biciklom proputovati jedan dio Europe. Ovaj veliki pothvat počeo je 14. srpnja, a zbog neprohodnosti švicarskih Alpa uputio se prema granici između Austrije i Njemačke. Kako kaže, Dunav mu je bio vodič. Prolazio je kroz manje, ali je bio posjetitelj i glavnih gradova. Nakon čarobne Njemačke i Austrije uputio se u Slovačku, a nije izostavio niti Mađarsku.

Loredana sam sreća kada je boravio u Somboru, svakako ne zadugo. Rekao mi je kako su mu sljedeće destinacije u Srbiji – Subotica, Novi Sad i prijestolnica Beograd, a da nakon toga ide za Hrvatsku. Plan mu je bio vidjeti Osijek, Zagreb i Rijeku. Poslije toga, kaže, putuje prema Sloveniji, obilazi Ljubljanu, a zatim ide u Milano iz kojeg se direktno vraća u rodnu Švicarsku.

»Želja mi je bila obići ovaj dio Europe, a s obzirom kako sam student i da nisam baš dubokog džepa odlučio sam se na jeftiniji pothvat – putovanje biciklom. Bicikl aktivnije vozim već pet godina i u prosjeku dnevno prevezem oko 20 kilometara, tako da mi ova ekspedicija nije teško pala. Sada na putovanju bicikl dnevno vozim oko 6 sati, u prosjeku za to vrijeme prijeđem oko 100-140 kilometara, no sve ovisi o vremenu. Preferiram oblačno vrijeme, jer mi je lakše za vožnju. Također, količina pređenih kilometara ovisi od pravca i jačine vjetrova. U prosjeku vozim 25 kilometara na sat. Spavam u prirodi, izvan grada, u svojoj vreći za spavanje i šatoru. Što se tiče boravka u većim gradovima, uglavnom imam prijatelje koje sam upoznao tijekom drugih putovanja, tako da se s vremena na vrijeme 'ogrebem' za udoban krevet. Volim prirodu i to me ispunjava. Nakon naporne godine na fakultetu volim se opustiti u zvuke vjetrova i ptica, kao i čarobnog Dunava koji me zapljuskuje«, priča nam Loredan.

Svoje jednomjesečno putovanje ovaj student agronomije planirao je završiti sredinom kolovoza, kako bi se pripremio za početak sveučilišne godine.

A. Parčetić

FESTIVAL ULIČNIH SVIRAČA U NOVOM SADU

TRODNEVNI KARNEVAL NA ULICAMA

UNovom je Sadu od 8. do 11. rujna održan sada već jedanaesti po redu Festival uličnih svirača. Tijekom tri dana, koliko je trajao karneval, Novosađani su imali priliku uživati u više od 100 žonglera, pantomimičara, akrobata i glazbenika, kako iz Srbije tako i iz: Španjolske, Italije, Francuske, Crne Gore, Slovenije i Hrvatske, i to na šest bina koje su postavljene u samoj jezgri grada. Šarenilo grada i veselih boja još jednom je pokazalo kako je Novi Sad grad kulture, dobar domaćin i da može odasati pozitivnom energijom.

Tamo smo sreli i Marka Kalca iz Rijeke, umjetnika koji se bavi hulahopom. Ljubav prema umjetnosti ga je odvela na glumu, da bi se danas usmjerio na suvremeni ples. Marko je prvi put na Festivalu uličnih svirača i oduševljen je.

»Moram priznati kako sam bio jako

iznenađen veličinom samog festivala, i mislim da niti jedan drugi grad ne bi mogao ovako odasati tom festivalskom energijom. U Hrvatskoj ne postoje tako veliki festivali kao što je ovaj, uglavnom su to manji festivali, mi u Rijeci nemamo toliko veliki trg da bismo mogli i organizirati nešto tako«, istaknuo je Marko.

U okviru koncertnog programa jedan od odličnih nastupa imao je akustični jazz duo Candy Quince, kojeg čine pjevačica Dunja Dorčić iz Rijeke i gitarist Mladen Maksić iz Novog Sada. Do suradnje je, kažu, došlo sponatno i već godinu dana sviraju zajedno po klubovima. Izvode zanimljiv, zabavan i nadasve romantičan repertoar popularnih pjesama jazz, latina, soula i popa, u opuštеноj atmosferi koja u prvi plan stavlja njihov nesumnjiv glazbeni talent.

A. Klinac

Marko Kalc

Pismo iz New Yorka

Bolje je biti, nego ne biti

Dok hodate Harlemom, možete osjetiti afričko ozračje, s obzirom da su ulice pune trgovina s afričkom odjećom, te se nose, pogotovo među starijim stanovništvom, dashikiji koji su, kažu, bili popularni sedamdesetih godina prošlog stoljeća

Koncem kolovoza i početkom rujna najpopularniji grad na svijetu, New York, dao je sve od sebe kako bi svojim stanovnicima i posjetiteljima maksimizirao uzbudljivost. Osim raznih parada, koncerata i uobičajenih noćnih izlazaka, adrenalin je povećao pridodavši i nekoliko prirodnih nepogoda. Ukoliko se netko nalazio na recimo 25. katu nekog od mnogobrojnih nebodera, nekoliko je sekundi mogao osjetiti kako mu se miče tlo pod nogama, tvrde svjedoci.

»Bilo je to negdje navečer, oko pola osam, i prva pomisao bila je: 'Pa ovaj Afghan od jutros zdravo kasni', ali sam se ubrzo sjetio da danas još nisam konzumirao nijednu rolu. Dakle, ne, nisam zamišljao da letim, ja sam letio«, raskolačenih crvenih očiju nam je otkrio Jamal, možda uz TMI (too much information). Zanimljivo je kako oni koji su »down to Earth« ili barem na katovima do petog, nisu imali apsolutno nikakav dojam da se zemljotres uopće dogodio. Ne, Jamal doista nije puhao, jer je na internetu baš u to vrijeme osvanula vijest kako je New York pogodio earthquake.

Uragan ili blagi povjetarac

Sljedeće iznenađenje, koje je prouzročilo sveopću paniku u američkom narodu, bila je najava uragana Irene koji putuje 50 kilometara na sat. Kao što to obično biva kada netko u Americi nešto »provali«, kao na primjer buncanja samoproglašeni stručnjaci o smaku svijeta, ubrzo se cijela svojim političarima vjerna nacija uznemiri. »In mayor Bloomberg we trust« moglo se pročitati na dva milijuna dolara, koje je izgubilo gospodarstvo grada u ta dva dana, kao posljedica

gradonačelnikove odluke da obustavi cijeli gradski sustav. Iako su, oni malo više upućeni, točno znali gdje će uragan udariti, kao i da ga grad New York uopće neće osjetiti, gradonačelnik se odlučio na katastrofalan potez. Jesu li za tu odluku krivi gradonačelnikovi neinformirani savjetnici ili je, pak, na njega uvelike utjecao Bruno Mars sa svojom pjesmom Lazy song, u kojoj potiče nerad, teško je reći. Uragan je, doduše, prozujao istočnom obalom, od Floride pa sjeverno, te ga je osjetio i jedan dio države New York. Na televiziji smo mogli vidjeti poplave i kako vjetar nosi kuće.

Međutim, zaboravlja se činjenica da su te kuće vrlo nalik na one iz Alana Forda, dakle napravljene od drveta te bi ih i vješto loš zadah Boba Rocka urušio. Mnogi će tvrditi kako za gradnju ne koriste cigle jer vjetar nanosi oceansku sol koja te cigle izjeda. Iako je to možda točno, još uvijek ostaje misterija zbog čega ih grade na samoj obali, imajući u vidu da su česti jaki vjetrovi, poplave i ostale više sile. Unutrašnjost je SAD-a, sa svim svojim planinama i šumama, puno ljepša od plaža ove zemlje. Također, ocean je vrlo hladan i onima koji su navikli na naše Jadransko more može izazvati alergiju po prsima i leđima. Posljednja u nizu uzbuna bila je mogući ponovni napad Al Kaide, kao obilježavanje desetogodišnjice 11. rujna. Naime, i desetljeće nakon napada na Blizance cijela je nacija još uvijek u šoku.

New York je svijet u malom. Nema države koja nema barem jednog svog predstavnika u ovome gradu. Raznolikost i sloboda glavne su mu karakteristike. Tulumu su opušteniji, nije bitno kako ste obučeni, osim ako se

radi o pajama partyju u Bronxu. Tada će vas osiguranje pustiti u klub samo ukoliko nosite pidžamu na sebi. U protivnom, morat ćete ući u gaćama. No, Njujorčani zabave nemaju samo noću. Sam dan je ispunjen događajima u kojima se pije, pleše i pjeva. Takve su, primjerice, razne parade poput pakistanske, dominikanske, jamajčanske. Mada baš i nisu najsigurnije, uzimajući u obzir činjenicu da je na posljednjoj četvero ljudi upucano. Posljednji popularan događaj bio je Fashion's Night Out, koji se od 2009. godine održava u New Yorku, a od prošle godine postao je i globalni fenomen te se održava i u sedamnaest drugih država. Traje cijeli dan i noć, glavni motiv je shopping, a u nekim radnjama, poput Zare, dijeli se i besplatni pjenušac.

Harlem, duša Afrike

Big Apple se dosta razlikuje od jednog kraja do drugog. Svaki njegov borough (općina) ima svoj stil, pa čak i unutar općine postoje različiti kvartovi. Potpisnik ovoga teksta posjetio je svih pet boroughsa: Manhattan, Brooklyn, Queens, Bronx i Staten Island. Stanovao je, pak, u samo tri, u mirnijem dijelu Brooklyna, u još mirnijem Queensu i na užurbanom Manhattanu. Međutim, najzanimljivije mjesto svakako je sjeverni dio Manhattana, Harlem, u kojem trenutačno i nastaje ovaj tekst za čitatelje Kužiša.

Harlem je nekada bio isključivo naseljen populacijom crne rase. Danas je to vrlo raznoliko mjesto, iako još uvijek prevladavaju ljudi koji boju kože dijele s našim omiljenim Antom Čulom iz Večernje škole. Dok hodate Harlemom, možete osjetiti afričko ozračje,

s obzirom da su ulice pune trgovina s afričkom odjećom, te se nose, pogotovo među starijim stanovništvom, dashikiji koji su, kažu, bili popularni sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Mnogim je afričkim Harlemonicima čudno ali istovremeno i drago vidjeti mladog bijelca koji, s vremena na vrijeme, navuče zapadnoafričku odjeću i ponosito se prošeta neighborhoodom.

Naravno, pogađate o kome se radi. U tom trenutku mogu se čuti razni komentari od kojih vrijedi spomenuti sljedeće: »Swag!«, »You is fly!«, »I'm feelin' that dashiki, bro«, »Salam aleykum!«

Retro je »in«

Također, svugdje oko možete čuti glazbu koja vuče afričke korijene, kao što su jazz, soul, funk i disco. No, više nažalost nema diskoteka kao što je bila ona iz filma Saturday Night Fever, u kojoj je John Travolta briljirao svojim pokretima, a koja je bila smještena u Brooklynu. Danas ovdje najviše prevladava hip hop kultura, te se na radijskim postajama mogu čuti pjesme Rihanne i Lil Waynea, i to devetnaest puta dnevno. Boney M se tako pušta u harlemovskim retro trgovinama, a u hitovima sedamdesetih i osamdesetih, poput »How deep is your love« i ostalih evergreen singlova Bee Geesa uživati se može i u lokalnim restoranima. Ili makar na klupici ispred njih.

Naš dopisnik s lica mjesta

Do prije nekih tridesetak godina Harlem se smatrao ghettom i predstavljao je veoma opasno mjesto, ne samo za bijelce, već i za same crnce. Crnački je svijet bio stjeran u kut, izoliran od ostatka. Kako su se vremena mijenjala, postao je vrlo kulturno i lijepo mjesto, pogodno za život bilo koga, bez obzira na rasu i podrijetlo. Mada, mora se

Balkanci run this mother****

Kako ljudi s naših prostora jednostavno vladaju ovim gradom pokazuje i nedavna pobjeda srpskog tenisača Novaka Đokovića na US Openu. Do toga trenutka nitko nije niti čuo za Srbiju, dok oni koji ipak jesu, logično, čuli su za nju samo po lošim stvarima. Također, proslavili su se i zagrebački programeri Igor i Marko Pušenjak s Manhattanom, koji su svojom igricom Doodle Jump za iPhone i iPad postali multimilijunaši.

priznati, jedan dio 125. ulice, po čistoći i mirisu, pomalo podsjeća na kraj oko subotičkog Buvljaka.

Grupa TNT nije izmišljena!

Cijene u New Yorku? Prava sitnica, rekao bi Sir Oliver, profinjeni lažov i lopov iz Engleske koji je umijeće u svojoj profesiji dovodio do izražaja upravo u ovome gradu. Zanimljivo je, pak, to da za njega ovdje nitko nije čuo. Naime, u Americi nije izašao niti jedan primjerak na početku teksta spomenutog popularnog stripa Alan Ford. Štoviše, nikada nije niti preveden na engleski. No, zato ovaj je grad prepun likova poput članova grupe TNT. Beskućnika je kao u priči i svaki od njih ima karakteristike bilo Boba Rocka, bilo

Grunfa, a naiđe se i na Šefove koji, umjesto zamoraca, sa sobom nose mačke. Jedno je sigurno: svaki je u stanju pričati u mjeri u kojoj je to radio Broj Jedan. Oni se nalaze po cijelome gradu, a najviše se motaju oko bogatih krajeva kao što su Upper East i Upper West Side, Manhattan. Može ih se naći i na Petoj aveniji, koja je, pokraj susjedstva Soho u downtownu, najpopularnije mjesto za shopping i pravi magnet za, uglavnom prebogat, Amerikance i turiste. I kada pogledate i jedne i druge, prosjake i milijunaše, na jednome mjestu, i kada na njih nailazite svaki dan, ostaje vam sa žalošću konstatirati istinitost još jedne genijalne izjave iz Alana Forda: Bolje živjeti sto godina kao milijunaš, nego sedam dana u bijedi.

Tomislav Perušić

KUŽIŠ ?!

Najveći albumi hrvatske pop glazbe

PRLJAVO KAZALIŠTE: CRNO BIJELI SVIJET

Zagrebački rock sastav »Prljavo kazalište« naslovio se po pojmu iz sedamdesetih godina minula stoljeća iz kultnog strip-serijala »Alan Ford« i od osnutka, s početka 1977. godine, usprkos brojnim personalnim promjenama i onima glazbena usmjerenja, uspio ostati u vrhu ex-Yu i hrvatske glazbene scene.

Osnutak je obilježila iznimna vezanost za Dubravu, dio grada odakle su potekli svi osnivači skupine - prva postava grupe: Jasenko Houra (ritam-gitara), Zoran Cvetković Zok (solo gitara), Nino Hrastek (bas-gitara) te bubnjar Tihomir Fileš. Pjevač im je bio Davorin Bogović, premda su se dugo dvoumili između njega i kasnije-ga frontmana skupine »Psihomodo pop« Davora Gopca.

Ispočetka su bili punk-orijentiran band, koji je kanio zvučati kao rani »Rolling Stonesi«, što i nije bilo daleko jedno od drugoga. Prvi singl imali su iste godine kada i prvi javni nastup u okviru promocije časopisa »Polet« - 1978. godine, zvao se »Televizori« i objavio ga je zagrebački »Jugoton«.

U širim krugovima konzumenata rock-glazbe na prostorima bivše SFRJ postali su čuveni već iduće, 1979. godine, ne toliko drugom singl-pločom, niti debi-albumom naslovljenim imenom grupe, već što su nastupili kao uvodna točka programa na velikom koncertu uvjerljivo najpopularnije grupe toga vremena - sarajevskog »Bijelog dugmeta«, održanog na stadionu JNA i Beogradu. Album je producirao Piko Stančić, a tiskala ga je diskografska nakladna kuća »Suzy Records«. Još u vrijeme snimanja istog albuma grupu napušta Cvetković i biva zamijenjen Marjanom Brkićem. Album je tematski bio raznovrstan, od gay-referenci do kritike jednogumlja partijske države u komunističkoj Jugoslaviji, koje je ipak bilo kudikamo blaže no u okruženju i osobito u zemljama Varšavskog pakta, u kojima jedno ovakvo djelo zacijelo ne bi prošlo cenzuru vlasti. Album se do danas smatra jednim od ponajboljih debi-ostvarenja jedne domaće rock-skupine.

Njihov zaštitni znak od tada (p)ostaje logo s jezikom a la Mick Jagger, vrlo sličan onomu uzora im, skupine »The Rolling Stones«, ali iskomadan i proboden zihericom, majstorski design stripara i ilustratora, glasovitoga Mirka Ilića, koji već godinama, decenijama točnije, radi za američki »Time« magazin kao jedan od urednika.

Drugi album skupine »Crno-bijeli svijet« remek je djelo rocka s ovih prostora, hrvatske popularne glazbe i kreativni zenit Hure i drugova. Album je objavljen zbivanjima bremenite 1980. godine (smrt Tita, Lennona, okupacija Avganistana, zapadnjački bojkot Olimpijskih igara, itd.). Skupina je posve u tada »trandy« new-wave zvuku i imageu, a zvuk im je dotjeran i uglancan do krajnosti. Produkciju ponovno potpisuje Piko Stančić, izdavač je opet »Suzy Records«, a na albumu se izdvajaju hit-numjere »Mi plešemo« (izvorno zamišljena kao »Mi pijemo«), himnična uvertira u vesele osamdesete, kao posljednje trzaje pred kobne devedesete minula stoljeća, sjajni cover »Sedamnaest ti je godina tek« kultnog šlageraša stare Jugoslavije Ive Robića u ska-obrađi, te naslovna s legendarnom uvodnom rečenicom: »Moje je ime Davorin Bogović, a ovo oko mene je crno-bijeli svijet«. Grupa se ovim izvanserijskim albumom ustoličila kao glavna atrakcija novovalnih osamdesetih u bivšoj nam domovini, a osobito u matičnoj Hrvatskoj.

Skupina je nastavila s personalnim izmjenama, kao i s onima u soundu, produkciji i tematici (tijekom Domovinskog rata bivaju iznimno angažirani band na tragu »U2«, ali s nastupom u retoričkoj maniri ravnim onim Thompsonovim), da bi do danas postala pop-rock skupina s nedvojbeno najvećim brojem poštovalaca i fanova u Hrvatskoj.

Tri nagrade »Porin« - za album godine 1994. (»Lupi petama«), 1988. godine za najbolji rock-album (»Zaustavite zemlju«) te ponovno za najbolji rock-album 1999. (»Dani ponosa i slave«) - tome su dostatni dokaz.

No, i pokraj sjajnih kasnijih albuma, »Crno-bijeli svijet« ostaje njihovim najizazovnijim, ponajboljim glazbenim ostvarenjem.

Robert Tilly

SUPERMAN

Carl Gustav Jung i Wilhelm Reich

Junaci novovjekovne psihologije

Revolucionarni pravac suvremene psihologije koji se vezuje uz oca psihoanalize Sigmunda Freuda izrodio je barem dva velika koji su barem dosegli, ako ne i nadmašili najpoznatijeg tumača ljudske psihe. To su Wilhelm Reich i Carl Gustav Jung.

Ukoliko neki misle da se progon mislilaca i znanstvenika zbog avangardnih stavova dešavao samo u mračnom srednjem vijeku i u nacizmu, nisu u pravu. Mučeničku smrt revolucionarnog znanstvenika je u sred 20. stoljeća u demokratskom SAD-u doživio jedan od žestokih kritičara nacizma, fašizma, komunizma i svih oblika manipulacije ljudima. Njegovo ime je Wilhelm Reich (rođen 24.03.1897. u Dobrzanici, tada Austro-Ugarska, danas Ukrajina, umro 3.11.1957. u Luizburgu u Pensilvaniji - SAD), a njegovo ime je gurnuto na margine civilizacije.

Reich je u Beču započeo vlastitu psihološku metodu, pred dolazak nacizma emigrirao je u Dansku, Švedsku i Norvešku, nakon izdavanja knjige »Masovna psihologija fašizma« u kojoj je tvrdio da je fašizam posljedica seksualne represije, a da je komunizam svojevrsni »crveni fašizam«. Osjećajući se žrtvom novinske kampanje 1939. godine prelazi u SAD. Tamo utvrđuje svoj pravac koji se temelji na izučavanju ljudske energije koju naziva orgon, a koju izražavaju prirodni materijali i živa bića, te koja se javlja pri njihovoj interakciji, uključujući i sjedinjavanje muške i ženske životne sile. Tijekom 1940-ih Reich je izradio niz akumulatora orgona u kojima bi se akumulirao orgon iz atmosfere. Energija skupljena u akumulatorima bi se onda koristila za liječenje raznih bolesti. Njene efekte je testirao na ljudima i životinjama, ali nije došao do jasne potvrde svoje teorije bolesti kao odsustva orgona. Projektirao je i aparat za stvaranje oblaka kojim bi se energija orgona kanalizirala u atmosferu i tako stvarala oblake i kišu. Tijekom 1940. i 1941. godine je bio u kontaktu s Albertom Einsteinom i uvjerio ga da testira akumulator orgona.

Američki znanstveni establišment nije volio njegove ideje, a državna agencija ga je proganjala, što je dovelo do spaljivanja njegovih knjiga, sudskog naloga za uništenje njegovih organskih akumulatora te do njegova pritvaranja u zatvor, odakle je izašao mrtav pod sumnjivim i nedovoljno razjašnjenim okolnostima. U sred stoljeća demokracije u najdemokratskijoj državi 20. stoljeća time je mučeničku smrt doživio znanstvenik na koga nas podsjeća samo nekoliko fusnota. To su kulturni i desetljećima zabranjivan film Dušana Makavejeva »WR: Misterije organizma«, koji hiperbolično prati rad Wilhelma Reicha opisujući oca Oktobarske revolucije Lenjina kao osobu nesposobnu za interakciju sa ženom, pa i ne čudi što su ga socijalističke vlasti zabranile za emitiranje. Pjevačica Kate Bush opjevala je Reichovo hapšenje u hitu "Cloudbursting" iz perspektive njegova sina, te težnje da se sile prirode zauzduju kako bi se po potrebi stvarala kiša.

Carl Gustav Jung (Kesswill, 26. srpnja 1875. - Zürich, 6. lipnja 1961.) je razvio sustav psihologije koji je dao značajne rezultate u interpretaciji mitoloških i religijskih simbola. Spojio je neke znanstvene teorije svog doba s religioznim mitovima raznih kultura dovevši mistiku pred generacije ljudi odgojene u duhovnom sljepilu konzumerizma i otvarajući im vrata proučavanja vlastite duhovnosti kroz analizu vlastite mistične povezanosti s nadsvijetom. Uvodi termine kolektivnog nesvjesnog, svojevrsnu skupnu dušu skupina, naroda, čovječanstva – te arhetipove. Među arhetipovima nalazimo jastvo (nadosobni centar psihe koji izjednačava s Atmanom Upanišada, Lapisom alkemičara, Budastvom budizma, Logosom kršćanstva, Mahapurushom hinduizma...), zatim slijede animus (prasilika muškarca u ženi), anima (prasilika žene u muškarcu) te sjena (»unutarnji đavao«, zapreka koja koči i uništava pojedinca, autodestruktivna energija).

Cijela se Jungova psihologija može sažeti u jednu riječ: individuacija. Individuacija je rast personalnosti koja, u iskustvima i dramama života, kroz susret s arhetipovima dolazi do ostvarene zrelosti i cjelovitosti. Po Jungu, njegova je vrsta psihologije namijenjena više ljudima zrelije dobi koji su realizirali svoje osobne ambicije (seks, karijera, obitelj, društveno priznanje) te se, zasićeni životnim iskustvima, nalaze na pragu duhovne krize i propitivanja onoga što se često zove »smisao života«. Jung je preporučivao duhovnost kao lijek protiv alkoholizma te je neizravno utjecao na utemeljenje Anonimnih alkoholičara, društva koje se bavi liječenjem ove ovisnosti.

Jung je imao petero djece, suprugu je nadživio 6 godina, a izučavao je i fenomen letećih tanjura s psihološkog stanovišta. Nakon njegove smrti je njegov prijatelj, katolički svećenik Victor White objavio kontroverznu knjigu »Odgovori Jobu« koja predstavlja njihovu višegodišnju prepisku.

N. P.

HI TECH / ZNANOST

Let oko Zemlje u 60 sekundi

Znanstvenik James Drake sakupio je 600 fotografija Zemlje nastalih na Međunarodnoj svemirskoj postaji te je od njih složio jednogminutni film. Ukucajte u tražilicu Youtubea: What does it feel like to fly over planet Earth?

Putem ovog zanimljivog uratka moguće je obići Zemlju iz svemira u samo jednoj minuti te uživati u perspektivi koju imaju samo rijetki sretnici koji stignu do ISS-a. Video prikazuje noćni let iznad Zemlje. »Putovanje započinje iznad Pacifika te se nastavlja prema Sjevernoj i Južnoj Americi prije nego što se približi danjem svjetlu na Antarktici«, rekao je Drake.

Autor ovog zanimljivog videa inače radi kao profesor fizike na Sveučilištu u Marylandu.

Promjene na Facebooku

Nekoliko dana uoči Facebookove f8 konferencije za »developere«, tvrtkin manager Mark Tonkelowitz objavio je na službenom blogu Facebooka nekoliko velikih promjena koje su se dogodile Facebookovom News Feedu.

Redizajnirani News Feed predstavlja preuređeni način na koji se korisnicima pojavljuju ažuriranja statusa njihovih prijatelja, i to na temelju podatka koliko ste dugo bili odsutni. Ako ste, primjerice, bili odsutni tjedan dana dobit ćete sažetak najboljih statusa na vrhu Facebookove stranice kada se prvi put spojite. Ako ste, pak, bili odsutni samo pet minuta, dobit ćete najnovije statuse.

»Sada će News feed djelovati više kao vaše osobne dnevne novine. Ne morate brinuti o tome da ćete propustiti važne stvari«, napisao je na blogu Tonkelowitz.

Novi News feed sada može prikazivati veće fotografije koje možete bolje razgledati dok »skrolate« stranicu. Facebook je također otkrio još jednu funkciju koja je po mnogočemu slična Twitteru. Riječ je o tzv. mini-feedu koji se pojavljuje na vrhu stranice u desnom uglu iznad kolumne za chat. U ovom »tickeru« se neprestano prikazuje što vaši prijatelji rade, komentiraju, »lajkuju« i sl. i dopušteno vam je da u stvarnom vremenu komentirate njihove aktivnosti.

Electree:
stablo za punjenje gadgeta

Nakon high-tech klimatiziranih jakni i ruksaka Ralph Lauren koji pune vaše uređaje dok ih nosite, stiže i dizajnirani foto-naponski sustav za vaš dom, čiji je autor francuski dizajner Vivian Muller. Punjač je u obliku bonsai stabla, a svaki od njegovih 27

listova je solarni panel koji pomaže punjenje 13,500 mAh baterije. Skriveni USB priključak i A/C izlaz napajat će svaki gadget koji posjedujete, od iPhonea, preko tableta do fotoaparata. Grane, koje je moguće okretati, omogućavaju vam prilagodbu izgleda ovog stabla. Cijena ovog neobičnog stabla-punjača je 269 eura.

Valovima napajani brodovi

Mali brodovi se danas koriste za monitoring oceana, ali bi se uskoro mogli koristiti za puno više zahvaljujući tome da je tvrtka Liquid Robotics zaposlila bivšeg astronauta i Googleovca Eda Lua. Naime, Liquid Robotics je tvrtka koja stoji iza Wave Glider robota, prvog morskog robota koji koristi energiju valova oceana za plovību. To znači da ovaj robot ima nula emisiju štetnih plinova, ne zahtijeva gorivo niti ikakvo napajanje.

Robot - koji putuje puževim tempom od jednog do jednog i pol čvora, ali potencijalno tako može putovati godinama - također može nositi solarne ploče te prenositi podatke putem satelita.

ta. Prema Luovim riječima, senzori ugrađeni u ovo robotsko plovilo mogu pratiti onečišćenja, izlivanje nafte, stupanj saliniteta mora, pa čak i aktivnosti fitoplanktona.

Google TV i u Europi

Servis koji pruža gledanje televizije putem interneta – Google TV početkom sljedeće godine bi mogao biti dostupan i u Europi. Prošle godine je Google lansirao svoj servis Google TV u SAD-u u nadi da će korisnici sve više gledati televiziju putem interneta, pa je tako krenuo u nove poslovne pothvate. Iako nisu zabilježili značajnije rezultate, bivši CEO Google Eric Schmidt je optimističan, i kaže kako su smartfonovi zabilježili potpuno novu eru inovacije za internet i da smatra kako će i Google TV napraviti isto za televiziju pružajući novu vrijednost za sve nas. Google TV dostupan je na dva načina, odnosno ugrađen je u sam televizor ili je dostupan putem zasebnog uređaja koji se spaja na HDTV.

Nikon bez zrcala

Nikon je predstavio fotografski sistem imena Nikon 1. Riječ je o bezzrcalnim fotoaparatom malenih dimenzija s izmjenjivim objektivima. Izbacivanje zrcala iz upotrebe rezultiralo je malenim dimenzijama.

Za početak, liniju će činiti dva fotoaparata, s oznakama J1 i V1. Model J1 ima ugrađenu bljeskalicu, a nešto ozbiljniji V1 podržava dodatnu bljeskalicu, te je prema tvrdnjama proizvođača najmanji i najlakši fotoaparat s izmjenjivim objektivima i elektronskim tražilom dostupan na tržištu.

Dva nova iPhonea

Apple bi uskoro mogao predstaviti dva iPhone pametna telefona, čiji početak prodaje analitičari prognoziraju za sredinu listopada. Jedan od njih je iPhone 5 za gornji segment tržišta, no kompanija izgleda priprema i jeftiniji iPhone 4S za tržišta u razvoju. Apple je sličnu stvar već napravio s iPhoneom 3GS, koji je bio brža i naprednija verzija mobitela u kućištu iPhonea 3G. Internetom kruže neslužbene fotografije unutrašnjosti novog mobitela dizajnom vrlo sličnog iPhoneu 4, ali s dvojezrenim procesorom A5 i nešto kapacitetnijom baterijom od 1430 mAh.

Navedeni iPhone 4S ima vrlo kompaktnu matičnu ploču s integriranim utorom za SIM karticu, sličnu CDMA verziji iPhonea 4. S druge strane, prema dosadašnjim glasinama, iPhone 5 bi trebao imati duže i tanje kućište sa zaobljenom pozadinom i Qualcommov čipset s podrškom za CDMA i GSM mreže.

Windows 8

Novi operativni sustav Windows 8 koji je namijenjen i PC-ovima i tabletima predstavljen je u srijedu na konferenciji u Los Angelesu. U samo jednom danu ovaj operativni sustav »downloadan« je više od 500.000 puta.

Riječ je o developerskoj verziji, odnosno verziji koju je još potrebno doraditi i ispraviti eventualne bugove. Kako se najavljuje, nije riječ samo o redizajniranju ili ponovnoj izgradnji Windowsa, već je riječ o promjenama kroz koje prolazi cijela kompanija. Naime, svaki odjel u Microsoftu usmjeren je prema tzv. »cloud« računalstvu, bilo da je riječ o odjelu koji je zadužen za razvoj igraće konzule Xbox ili operativnoj platformi »u oblacima« Azure.

Hibridni miš

Chameleon X-1 vrlo je specifična periferija s obzirom da u sebi kombinira tri funkcije – bežičnog gejmerskog miša, gamepada i daljinskog upravljača za računalo. Kada je položen na stol, X-1 funkcionira kao bežični miš s optičkim senzorom razlučivosti od (skromnih) 1.600 dpi. Kada ga, pak, primimo u ruke i odignemo sa stola, vidimo da se na njegovoj poledini nalazi kombinacija tipki i analognih usmjerivača svojstvenih gamepadovima. Spomenute tipke dobivaju dodatnu funkciju kada X-1 prebacimo u način rada daljinskog upravljača. Tada na raspolaganju imamo tipke za pokretanje multimedijских aplikacija, play, stop, pauzu, reguliranje glasnoće zvuka i slično.

Hibridni miš isporučuje se u crvenoj, ljubičastoj i sivoj boji, a za rad treba jednu AA bateriju. Unaprijeđena verzija ovog miša, koja tek treba stići u trgovine, može se pohvaliti gumiranim premazom površine, boljim rasporedom tipki na donjem dijelu miša te nešto boljom autonomijom. Za Chameleon X-1 u američkim je trgovinama potrebno izdvojiti 60-ak dolara.

MADE IN (ZAPADNI) BALKAN

REGIONALNI BRENDovi

Nашe se regije ljudi na Zapadu sjećaju po krvavom ratu, ratnim zločinima, protjeranima i izbjeglama, opustošenim zemljama. U posljednje vrijeme se kreće u bitku za drugačiji imidž, s brendom na međunarodnoj razini

U svijetu se milijarde dolara ulažu kako bi se stvorila i njegovala marka nekog proizvoda, nešto po čemu je neka zemlja poznata. Naše se regije ljudi na Zapadu sjećaju po krvavom ratu, ratnim zločinima, protjeranima i izbjeglama, opustošenim zemljama. Danas se kreće u bitku za drugačiji imidž, s brendom na međunarodnoj razini.

Marketing menadžeri amaterski koriste termin brend za svaku jedinstvenu prepoznatljivost zemlje, što je u pravnom smislu te reči pogrešno. Naime, brend jest žig, ali kako bi bio prepoznatljiv u svijetu on mora proći proceduru u Zavodu za intelektualnu svojinu čime dobiva svoj pečat, dizajn, recepturu i oznaku zemljopisnog podrijetla. Je li se u ex-Ju uspjelo stvoriti nešto novo, nešto po čemu su novonastale države poznate i prepoznatljive u svijetu?

SRPSKI BRENDovi

Počnimo sa Srbijom. Poslije leskovačkog roštilja, i čuveni leskovački ajvar ovih je dana postao brend, robna marka, proizvod zaštićenog podrijetla. Kvaliteta specijaliteta od čuvene leskovačke paprike napravljenog po originalnoj recepturi nikad nije dovedena u sumnju, ali je bilo potrebno da se to i ozvaniči.

Proizvodnja domaće leskovačke paprike, njena prerada i tradicionalni način proizvodnje ajvara – čitav proizvodni ciklus specijaliteta s juga Srbije konačno je standardiziran. U Regionalnu privrednu komoru Leskovca stiglo je rješenje o zaštićenom zemljopisnom podrijetlu iz Zavoda za intelektualnu svojinu. Tako je domaći ajvar i službeno postao leskovački.

I danas se u Leskovcu ajvar pravi kao nekada: u šerpama, na »kubenčetu« isključivo od paprika. Takav proizvod će stizati i do europskih kupaca, bilo da je proizveden u domu pojedinačnih proizvođača ili u malim poduzećima. U istoj ambalaži, iste kvalitete, s jednakom oznakom. Važan posao je urađen, ali slijedi još i međunarodna zaštita.

Među 54 proizvoda sa zaštićenim zemljopisnim podrijetlom u Srbiji spada i homoljski med. S jasnom idejom da od svog specifičnog meda napravi biznis, općina Žagubica započela je tu priču, ali se nije zaustavila samo na tome da zaštiti zemljopisno podrijetlo u zemlji, već je, preko takozvanog Lisabonskog aranžmana, homoljski med, kao prvi proizvod u Srbiji, dobio i međunarodnu zaštitu zemljopisnog podrijetla. A da bi proces bio zaokružen, podnesena je i prijava za zaštitu dizajna ambalaže.

FUTOŠKI KUPUS, BERMET, ŠLJIVOVICA...

Futoški svježi i kiseli kupus stekao je zaštićeno ime podrijetla. Udruga »Futoški kupus« dobila je certifikat Oznake zemljopisnog podrijetla za futoški svježi i kiseli kupus. Kod futoškog kupusa to zemljopisno područje predstavlja mjesna zajednica Futog, u blizini Novog Sada, gdje se sve i odvija.

Kupus se u Futogu proizvodi od pamtljive jeka i proslavio je ovo mjesto širom svijeta. Najstariji pisani trag o kupusu iz ovog mjesta datira još iz 1760. godine. Tada je, naime, upućena pošiljka kupusa u Beč. Iste je godine otpremljen i u neke kaznionice, pa je i to zapisano... Futoški se kupus može kupiti i kiseo. Kako ćete ga prepoznati? Vrlo jednostavno, originalni futoški kupus ima svi-

jetlozelene listove, čija boja prelazi u bijelu. Kod hibridnih sorti, međutim, boja glavic od svijetlozelene ide prema tamnijim nijansama. Glavice nisu tako sabijene, a i građa listova je znatno nježnija. Pravi futoški kupus znatno se brže kiseli.

Vino bermet također je nacionalni brend Srbije. Desertno vino neobičnog i originalnog okusa, ponovnom proizvodnjom i rebrandingom oteto je od zaborava. Tehnologija pravljenja bermeta čuvala se u karlovačkim podrumima i u obiteljima koje su ga proizvodile i prenosila se s koljena na koljeno kao strogo čuvana tajna. Ovo »zaboravljeno« vino zemljopisno je locirano na područje planine Fruške gore, tj. grada Srijemski Karlovci i nekoliko fruškogorskih manastira. Ovo se vino proizvodi u ograničenim količinama u svega 15.000 do 20.000 boca godišnje, a ta mu činjenica daje posebnu vrijednost i upečatljivost. Bermet je svojevremeno bio naročito cijenjen na Bečkom dvoru, u Parizu i širom Francuske, a nekoliko očuvanih boca pronađeno je i u olupini broda Titanik.

Poznata šljivovica, umjesto da se »nasa-di« u nekom od velikih njemačkih ili španjolskih supermarketa, ipak nastavlja tradiciju skrivanja po vitrinama, hladnjacima ili podrumima kućanstava širom regije. Isto je i s pršutom, gibanicom i čvarcima. Možemo se hvaliti njima koliko god hoćemo, ali je činjenica da će se oni teško naći na trpezi nekog Nizozemca ili Letonca. Kao generički pojam koji se ne može zaštititi, po svemu sudeći, šljivovica će još dugo biti usmjerena isključivo na domaće konzumente.

HRVATSKI BRENDovi

Priču o tome što je hrvatski brend mogli bismo početi poslovicom »Svaki Cigo svoga konja hvali«, a konj - kad ga već spominjemo - konj kao brend, odmah asocira na lipicanca. Je li to onda hrvatski ili slovenski brend? Slovenci tvrde kako je slovenski i zato su ga i poklonili kraljici Elizabeti, a Hrvati, poput Ivane Ljubić, utemeljiteljice zadruge »Hrvatski lipicanac«, nabrajaju ga za-

jedno s hrvatskim autohtonim pasminama:

»Domaće pasmine konja, odnosno autohtone pasmine hrvatskih konja kao posavac i međumurski konj, u programu su poticaja od države, kao i zaštićena pasmina lipicanac.«

Ali, osim konja, Hrvatska ima i psa za utruku s brendovima - psa dalmatinca. U franjevačkom samostanu u Zaostrogu stoji srednjovjekovna slika posljednje večere s psom Dalmatincem, koja je služila i kao dokaz da je riječ o hrvatskoj pasmini.

»Svaku lozu hvali, ali plavac sadi« - ne govori se to uzalud u postojbini plavca malog, u južnoj i srednjoj Dalmaciji s otocima gdje se proizvodi najpoznatije autohtono »vatrečno crveno vino«. Prva asocijacija, kada je riječ o vinima od sorte plavac mali, je Pelješac i položaji Dingač i Postup. Dingač je prvo hrvatsko (1961.), a postup drugo po redu zaštićeno vino (1967.), pa nam i to nešto govori o izuzetnosti ovog vina koje je stoljećima bilo i piće i hrana običnih seljaka, ali i ukras na najluksuznijim stolovima. Potencijal ovog rasnog vina prepoznaje sve više

peljeških, hvarskih i bračkih vinara, a kritična masa proizvođača i potrošača ukazuje na neminovnu potrebu profiliranja snažnih brendova. Stoga je plavac mali dobio i svoj prvi festival koji je održan u Dubrovniku. Cilj festivala je pomoći vinarima i vinogradarima u predstavljanju i plasmanu vina proizvedenih od sorte plavac mali, čime bi se stvorio jak brend naše najpoznatije i najpriзнatije sorte grožđa.

Ta je sorta najraspostanjenija u srednjoj i južnoj Dalmaciji (izuzev u Neretvansko-opuzenskom vinogorju), a neki od naših najboljih plavaca dolaze upravo s otoka. Poznat je bolški plavac s jugozapadnih osunčanih položaja Bračkog vinogorja (nedaleko od Zlatnog rata) i plavac koji dolazi s Hvara, najsunčanijeg europskog otoka i to s njegovih južnih padina (Hvarske plaže). Najveći »problem« s ovom sortom je kasno dozrijevanje, pa zahtijeva položaje s obiljem sunca i višim temperaturama. To nije problem na Hvaru, otoku s najviše sunčanih sati u Europi (2700 sati godišnje) i najblažom klimom od svih jadranskih otoka.

CRNA GORA

Realizacija projekta »Made in Montenegro« počela je prije nekoliko godina. Osnovni cilj ovog projekta je uvođenje sustava standarda kao preduvjeta za stvaranje crnogorske robne marke, odnosno kvalitete koja će biti proizvedena u skladu sa standardima Europske Unije. U međuvremenu, neki su crnogorski proizvodi već ustanovljeni kao nacionalni brendovi.

Njeguški pršut je odavno postao brend koji će se uskoro kupovati i u zemljama EU i kao nacionalni proizvod već je blizu dobivanja svih neophodnih certifikata.

Također, preko tridesetak mini vinara se registriralo i potrebno im je još dosta toga da bi se napravio dodatni brend da se, uz plantaže, plasiraju i ti vinski brendovi koji mogu biti zastupljeni i u zemljama iz našeg okruženja, ali i u zemljama EU. Potencijala na svakom koraku ima, potrebna je samo menadžerska snaga države da progura svoju »priču«, što je u današnjoj globalnoj ekonomiji znatno otežano.

Marija Mukić

ISKORISTI SVOJU ŠANSU

Putujem u Europu i volontiram!

FOKUS Fondacija je od travnja 2010. godine službeno akreditirana za program dugoročnog volontiranja u zemljama Europske Unije, po EVS programu. Zadatak FOKUS Fondacije je poslati budućeg EVS volontera u drugu europsku organizaciju tako što će napisati projekt za njega i ugovoriti i dogovoriti sve u svezi s njegovim odlaskom, kao i ugostiti volontere iz drugih europskih zemalja.

Program Europskog volonterskog servisa koncipiran je tako da svaka zainteresirana mlada osoba (od 18 do 30 godina) ima pravo aplicirati u nekoj od ponuđenih organizacija širom Europe, pa i u Turskoj. Period na koji se može otputovati na volontiranje u stranu zemlju može biti od dva do dvanaest mjeseci. Tijekom boravka u željenoj zemlji, volonter volontira, upoznaje kulturu, druži se, uči jezik, a Europski volonterski servis pokriva devedeset postotaka putnih troškova, kao i sve troškove stanovanja, ishrane, osiguranja, učenja jezika i džeparca.

S obzirom na prirodu volontiranja - gdje je volonter daleko od kuće, u novom okruženju, EVS organizira treninge podrške gdje se volonteri upoznaju jedni s drugima, razmjenjuju kontakte, osvještavaju probleme i razlike u kulturama, dobivajući na taj način priliku putovati, jer po nekom nepisanom pravilu volonterske zajednice, volonteri ugošćavaju jedni druge tijekom volonterskog razdoblja. Osim brojnih dobitaka, mlada osoba tijekom volonterskog razdoblja radi na sebi, uz potporu svog mentora, s kojim razgovara o aktualnim problemima i rješava sve nedoumice.

Proces prijavljivanja traje duže i nije zajamčen uspjeh projekta. Prednost će imati oni budući EVS volonteri koji izaberu manje popularna mjesta, kao i oni koji budu napisali najbogatija motivacijska pisma.

Svi zainteresirani mogu se informirati o ponuđenim europskim organizacijama koje primaju volontere (u tražilicu treba upisati organizacije koje su naznačene kao host organization). U ponudi su organizacije koje se bave najrazličitijim temama - od kulture, zaštite životnog okoliša, zaštite prava žena, djece i manjina, do ruralnog razvoja i socijalne inkluzije. Na vama je da odaberete svoju omiljenu oblast!

ZAŠTO DA PUTUJEŠ I VOLONTIRAŠ?

- učiš od profesionalaca
- zabavljaš se
- razvijaš radne navike i nove vještine
- unapređuješ svoje uvjete za moguće zapošljavanje
- obogaćuješ svoj CV
- upoznaješ zanimljive osobe i proširuješ krug poznanika
- učiš novi jezik ili usavršavaš engleski jezik
- putuješ
- upoznaješ drugu kulturu
- družiš se s vršnjacima iz Europe
- proširuješ svoje vidike

Šansu imaju mladi od 18 do 30 godina koji žele putovati, volontirati, učiti, upoznavati nove ljude i običaje, usavršiti engleski ili naučiti neki novi jezik. Iskoristi svoju šansu!

Prijavi se na 024 523 566, na office@fokus-su.rs ili dođi osobno u FOKUS Fondaciju, Partizanska 14!

HRVATSKI KVIZ ZA POTICANJE ČITANJA I KOD NAS

Koliko poznajete djela Grigora Viteza?

Gradska knjižnica u Subotici i ove je godine uključena u Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba s ciljem približavanja knjige mladim čitateljima. Provodi se u okviru Mjeseca hrvatske knjige u knjižnicama za djecu i mladež diljem Hrvatske, a putem knjižnica, škola i kulturnih društava i za hrvatsku djecu u susjednim zemljama.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja ove se godine provodi pod naslovom »Vesele zamke« u čast 100. obljetnice rođenja Grigora Viteza i prvi put se provodi online ispunjavanjem upitnika. Pravo sudjelovanja u kvizu imaju svi učenici od I. do VIII. razreda osnovne škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Potrebno je online riješiti upitnik koji se nalazi na <http://www.knjiznica.hr/kviz/> a odnosi se na djela Grigora Viteza.

Kviz se može poslati s bilo kojeg računala, no obvezno je navesti ime Gradske knjižnice iz Subotice kako bi se moglo sudjelovati u izvlačenju. Upitnici u kojima nije navedeno ime knjižnice neće biti uključeni u proces izvlačenja pobjednika. Rok za slanje upitnika je 25. listopada 2011.

Svi točno popunjeni upitnici s navedenim nazivom Gradske knjižnice iz Subotice bit će uključeni u izvlačenje koje će biti organizirano krajem listopada 2011. u Hrvatskom centru za dječju knjigu u Zagrebu. Dva nagrađena učenika, sudionika Nacionalnog kviza u Subotici, putovat će u Zagreb na završnu svečanost i dodjelu nagrada koja se organizira 10. studenog 2011. godine, tijekom Sajma knjiga INTERLIBER u Zagrebu. Za ostale sudionike Gradska knjižnica iz Subotice pripremit će nekoliko utješnih nagrada.

CENTAR ZA RAZVOJ VIZUALNE KULTURE

Škola filma u Novom Sadu

Do kraja listopada možete se prijaviti za pohađanje Škole filma koju organizira Centar za razvoj vizualne kulture iz Novog Sada. Škola će okupiti ljude osnovnoškolskog, srednjoškolskog uzrasta i starije, koje spaja ljubav prema filmskoj umjetnosti i interesovanje za pokretne slike. U okviru tromjesečnog programa, polaznici će imati priliku, da dva puta tjedno slušaju predavanja koja će držati eminentni stručnjaci iz oblasti filma. U svladavanju teorije i povijesti filma, osnova scenarija i osnova režije polaznicima će pomoći i gostujući predavači koji će prenijeti svoja iskustva polaznicima Filmske škole. Među predavačima biće i profesori sa Akademije umjetnosti u Novom Sadu.

Teorijsku nastavu pratit će praktične vježbe. Svi polaznici za svoj završni rad imat će priliku da sami napišu scenariji režiraju ga. U toku realizacije filma, polaznici će sarađivati sa profesionalnim snimateljima, toncima i montažerima, a Centar za razvoj vizuelne kulture osigurat će polaznicima kompletnu produkciju i postprodukciju. Završni radovi biće javno prikazivani u Kulturnom centru Novog Sada. Svi zainteresovani za Školu filma mogu se prijaviti lično u Centru za razvoj vizualne kulture, u pasažu Dunavske 23.

KC GRAD IZ BEOGRADA RASPISUJE

Natječaj za najbolju priču za mlade

Europski centar za kulturu i debatu Grad iz Beograda raspisuje drugi natječaj za najbolju kratku priču u regiji. Poslije tematske zbirke »Gradske priče«, u kojoj je osnovna tema bila »grad«, novo izdanje bit će namijenjeno mlađoj, tinejdžerskoj publici.

Autori koji pišu na srpskom, hrvatskom, bosanskom i crnogorskom jeziku pozivaju se da pošalju svoje neobjavljene priče na adresu: knjiznica@culturalfront.net. Natječaj je otvoren do 31. prosinca 2011. Svi autori koji uđu u uži izbor bit će kontaktirani, a konačni rezultati će biti objavljeni na sajtu KC Grada u veljači 2012. Zbirka će izaći iz tiska tijekom proljeća 2012. Žiri će biti međunarodni, a njegov sastav objavit ćemo naknadno, kao i naziv zbirke.

UVJETI NATJEČAJA:

- Slati samo radove koji nisu ranije objavljivani u bilo kakvom tiskanom izdanju (internet se ne računa)
- Svaki autor može poslati do tri priče
- Ne postoji starosno ograničenje
- Tekstovi se šalju u Word formatu - *.doc ili *.docx
- Sve priče se šalju u jednom fileu, koji treba nasloviti imenom autora (ne naslovima priča)
- U istom Word fileu, zajedno s pričama, poslati i kratku biografiju autora s osnovnim podacima (ime i prezime, adresa stanovanja, e-mail adresa i mobilni telefon)
- Tekstovi s previše slovničkih pogrešaka, i bez slova č, ć, dž, š, đ i ž neće se uzimati u obzir
- Očekivana dužina tekstova je 5000-12.000 karaktera

SMJERNICE:

Ovom zbirkom želimo potaknuti promjene u pristupu literaturi za mlađu publiku, i zato pozivamo autore da razmisle o sljedećim sugestijama:

- Uzmite u obzir brze promjene u području jezika, i pokušajte, ne banalizirajući jezik, istovremeno ga približiti ciljnoj čitateljskoj publici.

- Fokus natječaja je na suvremenom životu mladih, posebno na temama koje su još uvijek tabu u našim društvima:

adolescencija i seksualnost - osjećaji prema suprotnom, ali i istom spolu

rastava i problemi u obitelji

problemi s alkoholom i drogama kod mladih

noćni život i promiskuitet

usamljenost, depresija, izolacija, cyber-svijet

prijateljstvo i ljubav

putovanja u inozemstvo - prednosti i frustracije

neprijateljstvo prema pojedincima i skupinama koje se razlikuju od većine (drukčije obučeni tinejdžeri, grupiranje po glazbi koja se sluša, odnos prema ljudima drukčije boje kože - Kinezima i Romima, ili drugim religijama – katolicima, muslimanima, pravoslavicima, Židovima...)

uočavanje agresije i otkuda ona potiče...

i tako dalje... dopišite sami...

- Priče ne moraju biti realistične: ohrabrujemo maštovitost, elemente znanstvene fantastike, nadrealizma, apsurdna itd. ukoliko je funkcionalno u odnosu na temu - suvremeni život mladih.

NOVINE ZA SREDNJOŠKOLCE

www.novine5plus.com

Listopadski broj 5+ donosi reportažu iz Politehničke škole, stajališta profesora i učenika, vijesti iz subotičkih srednjih škola, priče, pjesme i crteže učenika, pregled novih kompjutorskih igrica, filmova, glazbenih albuma i web sajtova; reportažu iz paličkog ZOO vrta; savjete psihologa i ginekologa; foto-galerije s maturalskih ekskurzija i još mnogo toga interesantnog za srednjoškolski uzrast.

Britney Spears, 1. listopada – Zagreb

Britney, koja već mjesecima juri iz grada u grad na svojoj Femme Fatale turneji, sutra 1. listopada zaustavit će se u Zagrebu. Tamo će, kako najavljuju

organizatori, prirediti nezaboravan show dostojan jedne pop princeze. Ulaznice su u prodaji na svim ovlaštenim prodajnim mjestima sustava Eventim, a cijene se, ovisno o poziciji gledatelja, kreću od 400 do 700 kuna. Spearsova i dalje utječe na generaciju ljubitelja pop glazbe, osobito s posljednjim, sedmim albumom Femme Fatale, koji je nastavio držati ovu pop princezu među najprodavanijim izvođačima posljednjih 10-ak godina. Prodala je preko 67 milijuna albuma diljem svijeta od svog prvog pojavljivanja na sceni, davne 1999., te je proizvela više od 24 Top 40 hitova na Billboard Mainstream Top 40 ljestvici.

Britney Spears je ponovno na tronu pop glazbe. Osim što je na nedavnoj dodjeli MTV nagrada osvojila nagradu za najbolji video za pjesmu Till The World Ends, dobila je i posebno priznanje za svoj dugogodišnji rad - nagradu Michael Jackson za doprinos glazbi.

The Shaking Sensations, 2. listopada – Subotica

U okviru jesenske serije koncerata ovogodišnjeg Ambush festivala, u nedjelju, 2. listopada, u subotičkoj Bash kući (na početku Radijalca) nastupa danski post-rock bend The Shaking Sensations. Ovaj četverac iz Kopenhagena uzore za svoju glazbu pronalazi u zvuku izvođača kao što su Explosions in The Sky, Mogwai,

This Will Destroy You, Pink Floyd, Do Make Say Think, Jakob, Talk Talk, Godspeed You! Black Emperor. Dosad su objavili dva albuma: This is Your Hellfire Religion! (2010, Pad & Pen Records) i East of Youth (2011, Pad & Pen Record/Target Distribution).

Kao predgrupa nastupit će novosadski bend Telefaks, čiji se čiji se zvuk opisuje kao »soundtrack jednog vremena i jednog grada«.

Početak je u 21 sat, a cijena ulaznice je 100 dinara.

Jean Michele Jarre, 10 listopada – Beogradska arena

U sklopu svoje svjetske turneje glazbeni revolucionar Jean Micjele Jarre nastupit će 10. listopada u u Beogradskoj areni. Pionir u svojoj oblasti, Jarre je doprineo u širenju glazbene revolucije u XX. stoljeću u razvoju elektroničke glazbe, zasnivajući je na zvucima umjesto na notama, dopuštajući skladatelju da postane sam

svoj majstor. Svojim albumima »Oxygene«, »Equinoxe« te »Magnetic Fields« postao je vizionar koji je utjecao na mnoge umjetnike od »Air«, »Daft Punk«, Mobija ...

Ulaznice za koncert mogu se naći u prodaji po cijenama od 3000, 4000 i 5000 dinara na sljedećim mestima: Beogradska arena, Bilet centar Beograda, Eventim, »Ušće« Shopping centar, knjižare Delfi i Vulkan, Dom sindikata, Gigstix. Internet prodaja na: www.arenabeograd.com, www.tickets.rs, www.eventim.rs.

MTV: Glasujte za najboljeg regionalnog izvođača

MTV je objavio imena 5 izvođača iz regije koji će se natjecati za nagradu Best Adria Act na ovogodišnjoj dodjeli europskih MTV nagrada (EMA – Europe Music

Awards), a koja će biti održana 6. studenog u Belfastu, Sjeverna Irska. Nominirani izvođači su: Dubioza kolektiv, Hladno pivo, Magnifico, S.A.R.S. i SevdahBABY. Glasovati možete na www.mtvema.com do 16. listopada u ponoć, kada će se znati pobjednik.

preporuka

Pro Vo No – »Doručak prvaka« (samizdat, 2011.)

Eklektični pop duo Pro Vo No iz Rijeke izdao je svoj prvi album nazvan »Doručak prvaka«. Kako sami kažu, album je spoj lakih nota i provokativnih tekstova kakve publika do sada nije imala priliku čuti na hrvatskoj estradi i gotovo je sigurno da će ljubitelji dobre glazbene satire uzrokovane današnjim stanjem u društvu na njemu naći nešto za sebe.

Na albumu se nalazi 10 pjesama od kojih su neke prerade popularnih hrvatskih i stranih kompozicija, a neke »originalne kompozicije s potencijalom da ih ljudi zavole ili zamrže«.

Neke od tema kojima se bave su preispitivanje stvarnosti kroz glazbu, Gibonnijeva relativizacija pojma vremena i vuvuzele. Najavljuju brzi probitak na sceni i kreativnu kakofoniju čiste ideje, zvuka i slike. Sve to ne čudi, ako uzmete u obzir da inspiracijom smatraju umjetnike kao što su J. L. Borges, Frank Zappa i Rambo Amadeus.

»Doručak prvaka« možete preslušati i skinuti na linku <http://soundcloud.com/pro-vo-no/sets/doručak-prvaka>. U iščekivanju spota za njihovu pjesmu »Čiko Đentile« o Pro Vo Nou više možete saznati na njihovom Facebook profilu.

D. B. P.

»Vožnja«, režija: Nicolas Winding Refn, 2011.

Novi film genijalnog danskog redatelja Nicolasa Windinga Refna »Vožnja« priča je o vrhunskom vozaču, holivudskom kaskaderu (Ryan Gosling) koji je usamljenik po prirodi, a dodatno zarađuje kao vozač za bijeg, odrađujući prljave poslove za kriminalno podzemlje. Pristaje pomoći bivšem zatvoreniku i dečku svoje prelijepe susjede (Carey Mulligan), a kad posao završi naopako, i sam se nađe na meti nekih od najopasnijih ljudi Los Angelesa. Jedini način na koji može preživjeti je raditi ono što najbolje zna: voziti!

Film je prikazan u službenoj konkurenciji ovogodišnjeg Cannesa, a mladi redatelj Nicolas Winding Refn dobio je Zlatnu palmu za najbolju režiju. Refn je inače poznat kao redatelj nekoliko kulturnih remek-djela, kao što su »Bronson« i »Valhalla se budi«, a ono što je zajedničko tim filmovima je da efektno istražuju muški svijet nasilja. Screen Daily okarakterizirao je ovaj film kao »hiperstilizirani hommage američkim kriminalističkim filmovima sedamdesetih i osamdestih koji neodoljivo podsjeća na filmove Charlesa Bronsona«.

(filmski.net)

»Povijest utopija«, Lewis Mumford

Tražeci u ponudi ne tako novih knjiga jednu koju bih vam preporučila u ovom broju, za oko mi je zapao zanimljiv naslov »Povijest utopija«, autora Lewisa Mumforda, koju je u prijevodu na hrvatski jezik 2008. godine izdala nakladnička kuća Jesenski i Turk.

Pojam utopija danas je često u uporabi kada se želi predstaviti neko prošlo vrijeme, koje s vremenske distance izgleda, ili se pokazalo, kao utopijsko. Utopijske mogu biti i naše riječi, ali i djelovanje. No, na što je zapravo mislio Lewis pišući ovu knjigu?

»Utopija je dugo bila drugi naziv za nešto nestvarno i nemoguće, suprotstavljeno 'zbiljskomu' svijetu. A zapravo nam upravo naše utopije čine taj svijet podnošljivim: u gradovima i velebnim zdanjima o kojima sanjaju, ljudi naposljetku i žive. Što više reagiramo na okolinu i preinačujemo je po nekom modelu, to više živimo u utopiji; no u slučaju rascjepa između stvarnog svijeta i nadsvijeta utopije postajemo svjesni uloge koju volja-za-utopiju ima u našim životima, pa utopiju počinjemo smatrati odvojenom realnošću. Upravo je ta odvojena realnost utopije predmet istraživanja ove knjige - utopija kao svijet po sebi, podijeljen u idealne države, sa zajednicama okupljenima u ponosne gradove, neustrašivo usmjerene prema ostvarenju dobrog života.«

Ž. Z.

